

УДК 781.7

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-1-15>

Валерій ШАФЕТА,

orcid.org/0000-0003-0991-5920

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

(Дрогобич, Україна) *assomobile@ukr.net*

Андрій ДУШНИЙ,

orcid.org/0000-0002-5010-9691

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

(Дрогобич, Україна) *assomobile@ukr.net*

Вікторія КАСЬЯНОВА,

orcid.org/0000-0001-8354-5548

заслужений діяч мистецтв України,

доцент кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування

Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна) *v.o.kasyanova@npu.edu.ua*

НАУКОВИЙ СИМБІОЗ ДОСЛІДЖЕННЯ КОЛЕКТИВНОГО НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МУЗИКУВАННЯ УКРАЇНИ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ (БАЯННО-АКОРДЕОННИЙ АСПЕКТ)

Дослідження народно-інструментального мистецтва та її колективної складової, процес який реорганізовується у світлі інновацій та соціальних запитів. Невід'ємною частиною ансамблево-оркестрового мистецтва є баянно-акордеонна основа. Саме такі поєднання домінують в окресленому жанрі музикування на зламі століть і покладені в основу написання даної статті.

Проведений спектральний аналіз дисертаційних досліджень, навчально-методичних праць, посібників, окремих статей із дослідницького феномену. Увагу привертає практична сторона колективного виконавства на народних інструментах у навчальних закладах із науковим осмисленням. Розкрито узагальнюючі елементи підготовки студентів до творчо-виконавської діяльності через участь у колективному народно-інструментальному музикуванні навчальних закладів. Водночас, подається висвітлення основних положень наукового симбіозу в контексті тебральності, інструментарію, репертуару, тощо.

Окремий пласт напрацювань належить полікультурним регіональним фольклорним традиціям колективного народно-інструментального музикування українців, приазовських греків, поляків, клезмерів та ін. Унаочнено відповідність баянно-акордеонного контенту у ансамблево-оркестровому музикуванні самодіяльного та естрадно-го напрямків із фольклорно-академічною основою.

На прикладі Львівщини, розкрито напрямки дослідження ансамблево-оркестрове мистецтво гри на народних інструментах із баянно-акордеонним складом. Монографічні опуси, довідникова література, дисертаційні дослідження про регіональну специфіку формування складів ансамблів та оркестрів, оригінальні репертуарні напрацювання та упорядкування навчальної літератури, популяризація феномену на національному та міжнародному рівні, далеко не повний перелік дослідницького апарату науковців регіону. Саме Львівщина, а відтак – Дрогобич, сьогодні активно популяризує колективне народно-інструментальне мистецтво регіону та України, через низку власних колективів та проведення виконавських конкурсів з номінацією «ансамблі та оркестри народних інструментів».

***Ключові слова:** народно-інструментальне мистецтво, ансамбль, оркестр, баян-акордеон, Львівщина, виконавство, дослідження, наука.*

Valeriy SHAFETA,

orcid.org/0000-0003-0991-5920

Ph.D. in Art,

*Associate Professor at the Department of Music Theoretical Disciplines and Instrumental Training
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine) accomobile@ukr.net*

Andriy DUSHNIY,

orcid.org/0000-0002-5010-9691

Ph.D. in Education, Associate Professor;

*Head of the Department of Music Theoretical Disciplines and Instrumental Training
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine) accomobile@ukr.net*

Victoria KASYANOVA,

orcid.org/0000-0001-8354-5548

Honored Art Worker of Ukraine,

*Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Music Education,
Choral Singing and Conducting
National Mykhailo Drahomanov Pedagogical University
(Kyiv, Ukraine) v.o.kasyanova@npu.edu.ua*

SCIENTIFIC SYMBIOSIS OF COLLECTIVE RESEARCH OF THE FOLK-INSTRUMENTAL MUSIC OF UKRAINE END OF XX – BEGINNING OF XXI CENTURY (BAYAN-ACCORDION ASPECT)

Study of folk-instrumental art and its collective component, a process that is being reorganized in the light of innovation and social requests. An integral part of ensemble and orchestral art there is an accordion base. It is these combinations that dominate in defined genre of music making at the turn of the century and are the basis for writing this article.

A spectral analysis of dissertation research was carried out, educational and methodical works, manuals, individual articles on the research phenomenon. Attention is drawn to the practical side of collective performance on folk instruments in educational institutions with a scientific understanding. Generalizing elements of student training are disclosed to creative and performing activities through participation in collective folk-instrumental music performance of educational institutions. At the same time, coverage of the main provisions of scientific symbiosis is presented in the context of tebrality, instruments, repertoire, etc.

A separate layer of development belongs to multicultural regional folk traditions collective folk-instrumental music-making of Ukrainians, Azov Greeks, Poles, Klezmers, etc. Correspondence of accordion content is visualized in ensemble-orchestral music-making of amateur and pop genres with folklore and academic basis.

On the example of the Lviv region, research areas of ensemble and orchestral art are revealed playing folk instruments with an accordion composition. Monographic opuses, reference literature, dissertation studies on the regional specificity of the formation of ensembles and orchestras, original repertoire development and arrangement of educational literature, popularization of the phenomenon on the national level and international level, the list of the research apparatus of the region's scientists is far from complete. It is Lviv region, especially – Drohobych, today actively popularizes the collective folk-instrumental art of the region and Ukraine, through a number of own collectives and conducting performance competitions with the nomination «ensembles and orchestras of folk instruments».

Key words: *folk instrumental art, ensemble, orchestra, accordion, Lviv region, performance, research, science.*

Постановка питання. Колективне народно-інструментальне мистецтво України пройшло довгих шлях удосконалення інструментарію та його еволюцію у академічну сферу. Саме кінець ХХ – початок ХХІ століття знаменний академічною складовою, котра проявляється у дослідницькому аспекті, створенні нової оригінальної музики для ансамблів та оркестрів народних інструментів і їх участі у поєднанні із іншим класичним інструментарією. Вагому роль у цих процесах надається баяну-акордеону, котрий актуальний у будь-якому

колективному народно-інструментальному музичуванні. Тому, нами пропонується узагальнений дослідницький спектр щодо ансамблево-оркестрового мистецтва на Україні, його наукова та начальна складова, окреме напрацювання регіонального спрямування, тощо.

Аналіз дослідження. Дослідницький коефіцієнт колективного народно-інструментального мистецтва України зосереджений навколо праці М. Давидова «Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа)»

(Давидов, 2010), яка увібрала ключові дослідження різновекторності народних інструментів у музичній культурі України. Дисертаційні дослідження Ю. Лошкова, В. Воєводіна, О. Ільченка, П. Дрозди, Л. Пасічняк, В. Дейнеги, О. Трофимчука, В. Шафети та ін. зосереджені на висвітленні окремих проблем регіоналістики, історіографії, оркестрової тембральності, інструментарію, аранжування, інструментування, значення оркестру-ансамблю у навчальному процесі, тощо.

Окрему нішу становлять розвідки Г. Бродського (Бродський, 2008: 40–44), В. Власова (Власов, 2005: 92–97), А. Душного (Душний, 2005: 78–86), Я. Зуляка (Зуляк, 1995: 24–26), Н. Любецької (Любецька, 2009: 87–94), О. Сергієнко (Сергієнко, 2013: 128–137), В. Цицарева (Цицарев, 2008: 63–64) які сприяють утвердженні колективного народно-інструментального музикування на національній платформі, популяризації виконавства у регіонах, виокремлення специфіки роботи, інструментарію та репертуарної спрямованості.

Наукові пошуки різновекторних колективних ансамблево-оркестрових традицій Львівщини ми черпаємо із досліджень А. Душного та В. Шафети (Душний&Шафета, 2016: 121–130), Д. Кужелева (Кужелев, 2003: 179–189), Р. Кундиса (Кундис, 2011: 264–272), А. Олексюка (Олексюк, 2016: 286–293), Н. Сторонської (Сторонська, 2020: 192–196), В. Шафети (Шафета, 2010: 110–114.) та ін.

Мета статті – проаналізувати науковий доробок у сфері ансамблево-оркестрового напрацювання із баянно-акордеонним складом українських дослідників кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Виклад основного матеріалу. Наукові пошуки колективного народно-інструментального мистецтва сягають другої половини ХХ століття, і активно генеруються у реаліях сьогодення. Тут, властиво відзначити ансамблево-оркестре музикування за участі баяна-акордеона, де останні – виступають невід’ємним інструментарієм у малих та великих колективних формах гри, вокально-інструментальному, ансамблевому та оркестровому виконавстві.

Баяни та акордеони балансують колективну гру, сприяють мобільності виконавської тенденції (комбінована гра у правій руці та басо-акордовий акомпанемент у лівій руці) через співгенерування із будь-якими інструментами (скрипка, цимбали, сопілка, бандура, кларнет, контрабас, ударні, тощо), самостійність традиційного виконавства та гармонічне співвідношення до колективу камерного чи народного складу.

Саме наукова основа багатогранного дослідження колективного музикування на народних інструментах за участі баяна-акордена постає засобом унаочнення набутих практичних навиків, синтезом доведення обґрунтованих результатів та перспективного лобювання передового досвіду у поєднуючій градації.

У світлі історичного напрацювання, народно-оркестрове виконавство України представлено науковими дослідженнями М. Лисенка «Шляхи формування та розвитку інструментального ансамблю та оркестру народних інструментів на Україні» (1977), О. Ільченка «Художні основи аматорського народно-оркестрового виконавства» (1996), С. Калмикова «Баянний ансамблево-оркестровий інструменталізм в історико-стильовій проекції» (2003), Т. Сідлецької «Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів» (2007), О. Трофимчука «Темброва еволюція в українській народно-оркестровій музиці» (2007), Л. Пасічняк «Академічне народно-інструментальне ансамблеве мистецтво України ХХ ст.: історико-виконавський аспект» (2007) та ін. У контексті пеєлічених праць простежується еволюція процесу виконавської комплектації колективів різних форм та складів через його звукові барви, репертуарні процеси активізації та популяризації феномену.

Фундаментальна праця М. Давидова «Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа)» (2010) – своєрідна енциклопедія із унаочнення регіональних шкіл та осередків професійно-виконавського та освітньо-педагогічного спрямування, науково-методичної бази, портретів педагогів та композиторів, ключових даних про викладачів, творчі колективи, перемоги на конкурсах, тощо. Наступна праця дослідника «Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні» (1998) увібрала наукові дописи різних років, виокремила науковий коефіцієнт затребуваності народного інструментального виконавства у музичній культурі сьогодення.

Посібникові видання В. Комаренка «Український оркестр народних інструментів» (1960). П. Іванова «Оркестр українських народних інструментів» (1981) та Т. Сідлецької «Історія народно-оркестрового виконавства України» у 2-х ч. (2011) розкривають формотворчий аспект розвитку оркестру народних інструментів України із струнно-щипковим та струнно-смичковим складом.

Гроно наукових досліджень утворюють теоретичне підґрунтя народно-інструментального оркестрово-ансамблевого мистецтва. Це роботи

з проблем народно-ансамблевого та оркестрового виконавства України, присвячені формам побутування народно-інструментальних різновидів, їх організації, інструментарію, засадам інструментування, репертуару, способам функціонування (Б. Водяного, В. Воєводіна, А. Гуменюка, В. Дейнеги, О. Ільченка, Я. Зуляка, Ю. Лошкова, Д. Пшеничного, Т. Сідлецької, М. Хая), та його регіональної специфіки (М. Лисенко-Дністровський, В. Комаренко, П. Іванов, А. Гуменюк, В. Заболотний, О. Трофимчук, П. Дрозда). Соціокультурологічні та історичні аспекти ансамблевого музикування розкривають наукові розвідки М. Давидова, Д. Кужелева, Л. Воріної, С. Баштана.

Вирізняються праці В. Гуцала «Грає оркестр українських народних інструментів» (1978) та «Інструментовка для українського оркестру народних інструментів» (1988), котрі підтверджують специфічні особливості роботи в оркестрі та принципи компонування репертуару через ключові елементи інструментування та використання широкої палітри штрихів, динамічної шкали й технічної домінанти будь-якої групи інструментів. Питання інструментарію та його специфічних особливостей ми унаочнюємо з публікації В. Дейнеги (Дейнега, 2002; 119–129), проблеми щодо формування українського оркестру народних інструментів та його наповненості природними фарбами розкрито в роботі О. Ільченка (Ільченко, 1995: 31–34), елементи знайомства з інструментами та процес створення певного навчального колективу описує у своїй праці О. Незовибатько «Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів» (1966).

У сучасному музичному виконавському процесі України баяни-акордеони входять до складу найрізноманітніших різновидів народно-оркестрового виконавства: самостійних концертних одиниць та інструментальних груп хорових і танцювальних колективів академічного (професійного, навчального), естрадного та самодіяльного спрямування. Характеризуючи внутрішню організацію та співвідношення груп народно-оркестрового складу А. Гуменюк відзначає: «Баяни в оркестрі просто необхідні ... баяни і педальний тромбон збагачують оркестрову палітру і розширюють технічні можливості оркестру» (Гуменюк, 1967).

Педагогічний аспект народно-інструментального ансамблевого виконавства розкривають дослідження, щодо значення колективного музикування у становленні творчого індивідууму педагога (Бродський, 2008: 40–44; Воєводін, 2007: 12–19; Сторонська, 2020: 192–196), особливості оригінального репертуару та його вплив

на специфіку жанру (Власов, 2005: 92–97), популяризації виконавства та народних інструментах у освітньо-професійному навчальному процесі (Зуляк, 1995: 24–26), ролі оркестру народних інструментів як творчої лабораторії обґрунтовано В. Воєводіним «Посібник для керівника студентського оркестру народних інструментів» (2003).

Певні аспекти складу ансамблів і оркестрів народних інструментів за участі баяна-акордеона у становленні та розвитку академічних форм народно-інструментальної музики, періодично піднімалися практиками та науковцями М. Лисенко-Дністровським, В. Комаренком, Р. Кундисом (Кундис, 2011: 264–272), П. Івановим, А. Гуменюком, Л. Дrajничею, О. Трофимчуком, Л. Пасічняк, В. Дейнегою, А. Душним (Душний, 2005: 78–86), А. Онуфрієнком, А. Олексюком (Олексюк, 2016: 286–293) та ін.

Проблематику академічного ансамблевого виконавства за участі народних інструментів розглядають чи торкаються у контексті споріднених напрямків дослідження дисертації І. Алексєєва, Ю. Бая, М. Давидова, Д. Кужелева, А. Черноіваненко, В. Грищенко, Н. Морозевич, Р. Безуглої, Н. Брояко, В. Дутчак, Т. Барана, Л. Пасічняк, О. Єльченка, Ю. Лошкова, Д. Юника, О. Незовибатька, Л. Повзун, В. Князева, Р. Кундиси, Н. Сторонської, Л. Мартиніва та ін. Ансамблеве виконавство, переклади і оригінальна творчість висвітлені О. Міщенком та С. Калмиківим, використання українського фольклорного інструментарію у академічному виконавстві торкаються дослідження М. Давидов, М. Хай та ін.

Наявність полікультурного фону у формах функціонування інструментальних колективів з баянами-акордеонами у складі зумовила необхідність окреслити полікультурні особливості регіональних фольклорних традицій колективного народно-інструментального музикування українців, приазовських греків, поляків, клезмерів та ін. Так, українській народно-інструментальній регіоналістиці присвятили свої роботи П. Іванов «Музики з Поділля» (1972), Б. Водяний «Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблема еволюції традиційних форм музикування» (1994), П. Дрозда (Дрозда, 2008: 27–35), В. Цицирев (Цицарев, 2008: 63–64), Н. Любецька (Любецька, 2009: 87–94). Дослідження щодо окресленого феномену у Західній Україні здійснив П. Дрозда у дисертації «Феномен колективного народно-інструментального музикування Західно-українського регіону» (2009), обґрунтувавши специфічні особливості колективного музикування на народних інструментах у навчальному

процесі регіональних інституцій, самодіяному музикуванні та професійному виконавстві, певне композиторське інспірування та творчо-виконавську популяризацію феномену.

Присутність баянного компонента в ансамблях, аматорського, самодіяльного, естрадного напрямків поряд з фольклорно-автентичним академічним або навчальним процесами зумовила потребу виявлення специфіки функціонування колективних формацій у кожному з них та місця баяна-акордеона у внутрішній структурі ансамблевих колективів. Проблематику естрадного баянно-акордеонного виконавства досліджує М. Булда, Ю. Чумак, Ю. Дяченко; вона торкується інших аспектів у дисертаційному дослідженні В. Романка «Джаз у музичній культурі України: соціокультурна та музикознавча інтерпретації» (2001) та довіднику В. Симоненка «Українська енциклопедія джазу» (2004) і ін. Відтак, варто наголосити, у окреслених дослідженнях із різним спектром наукового пошуку є констатація полікультурної генези мистецтва джазу, що за своєю природою постає напівфольклорною творчістю, котра народилася в результаті сплаву багатьох, в тому числі і народно-музичних елементів різних національних культур.

Баяни-акордеони у естрадних колективах нерідко фігурують як компонент створення комплексного тембрального образу фольклорного музикування. Дотичною до спектру дослідження прослідковується дисертація В. Тормахової «Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез» (Тормахова, 2007), присвячена аналізу різноманітних форм взаємопроникнення і синтезу автентичного фольклору і естрадної музичної культури України (рок, поп-музика і джаз). В роботі окреслено характерні риси фольклору, що використовуються в українській естрадній музиці і розроблені основні типологічні характеристики синтезу фольклору і естрадної музики. Однак, аналіз спрямовано насамперед на аналіз музичної мови та вокального звукоутворення, а за основу аналізу взято творчість естрадних колективів без баянів у складі («Брати Гадюкіни», Каті Chilly, Марії Бурмаки, групи «ДАТ» та ін.). Цінною стороною роботи є те, що дослідницею було класифіковано різновиди взаємодії естрадної музики та фольклору: обробки народних пісень, цитування фольклорного матеріалу, створення оригінальних композицій на фольклорній основі, сплав національної манери виконання з інофольклорною. Вагомими, з точки зору обраного напрямку дослідження є періодизація еволюційних процесів української естради, рок-джаз- і поп-музики.

У контексті характеристики досліджуваних процесів В. Тормахова зазначає: «... використання народних інструментів або автентичної манери гри на них використовується в джазі, рок-музиці ...» (Тормахова, 2007: 10).

Тому, поширене у сучасних колективних формах баянно-акордеонного музикування України таке явище як етнод-жаз – висвітлюється дослідниками на взірць міжкультурної взаємодії й міжкультурного діалогу (етнічного, соціокультурного, музичного, творчого, виконавського і т.д.), котрий виконує охоронну функцію щодо фольклору в численних новаторських та індивідуальних формах трактування і виступає як засіб своєрідного ретранслятора національних ідей у світовий культурний простір.

Окремої уваги заслуговує Львівщина, котра стала предметом дослідження грона науковців: А. Душного (Душний, 2013: 75–83), Б. Пица, Д. Кужелева (Кужелев, 2003: 179–189), Р. Кундиса (Кундис, 2011: 264–272), В. Шафети (Шафета, 2010: 110–114; Шафета&Душний, 2016: 121–130), Г. Савчин, Н. Сторонської (Сторонська, 2020: 192–196), І. Куртого, Л. Посікіри, М. Давидова, А. Олексюка (Олексюк, 2016: 286–293), В. Суворова, М. Паньківа, В. Марченка, І. Фрайта, М. Фрайта, М. Наконечної, Б. Сюті, І. Гордельянови, Р. Дидики, В. Мазурик, А. Бойчук, Ю. Ісевичи, Ю. Дякунчаки, В. Заєця, Я. Олексіва, Г. Олексів, А. Боженського, Ю. Чумака, М. Михаця, О. Сергієнко (Сергієнко, 2013: 128–137) та ін. Дослідники акумулюють свої розвідки у царині педагогічних принципів представників регіону, аналізу творчості та виконавства, конкурсно-фестивального руху та досягнень колективів на змаганнях в Україні та зарубіжжі, висвітлення та огляд мистецьких подій Львівщини у спектрі концертного та культурного життя краю із дотичністю колективного баянно-акордеонного та ансамблево-оркестрового музикування, розкриття та унаочнення діяльності провідних преставників народно-інструментального мистецтва, тощо.

Окрему увагу, щодо регіонального висвітлення науково-творчого спектру діяльності у галузі ансамблево-оркестровоого музикування за участі баяна-акордеона належать:

- *монографічні дослідження* О. Гериновича «Криниця життя: спогади, творчість, педагогіка» (2006) та А. Душного «Анатолій Онуфрієнко: життя присвячене музиці» (2010);

- *література довідникового змісту* Л. та Т. Мазепи «Шлях до музичної Академії у Львові [у 2-х тт.]» (2003), А. Душного та Б. Пица «Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва»

(2010) та «Кафедра народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» (2011);

- *дисертаційні дослідження* Р. Кундиса «Діяльність Львівської баянної школи в контексті українського народно-інструментального мистецтва» (2019) та В. Шафети «Еволюція колективного баянно-акордеонного виконавства Львівщини у контексті музичних національних традицій України ХХ століття» (2021);

- *часткові висвітлення у дисертаціях* С. Нефедова «Баянно-ансамблеве мистецтво в музичній культурі України ХХ – початку ХХІ століття: теорія, історія та практика» (2018), Л. Мартинівна «Етапи професіоналізації музичного життя Дрогобищини» (2019) та Н. Сторонської «Діяльність дрогобицької музичної школи в контексті українського академічного мистецтва (на прикладі Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка)» (2021);

- *посібникова література композиторського напрацювання та практичного використання у навчально-концертному житті краю та України останніх років* А. Душного «Прикарпатський дует баяністів – творчо-виконавський аспект» (2007),

Л. Боднар «Твори українських авторів для диригування оркестром народних інструментів» (2008), С. Карася та Я. Олексіва «Робота з оркестром українських народних інструментів» та «Сучасні твори у перекладі для оркестру українських народних інструментів» (2008), Ю. Польового «Композиції для оркестру тріоїстої музики» (2008), два випуски «Педагогічний репертуар для ансамблю баяністів (з репертуару «Прикарпатського дуєту)» (2009, 2010), О. Максимової та В. Шафети «Педагогічний репертуар для народних інструментів (з репертуару тріо «Гармонія)» (2011), із восьми випусків «Педагогічний репертуар для оркестру (ансамблю) народних інструментів» (2012–2020) та ін.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження розкриває основні напрямки наукового осмислення ансамбево-оркестрового мистецтва гри на народних інструментах за участі баяна-акордена в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття. Окреслені грані науково-висвітеного апарату сприятимуть подальшому дослідженню окресленого спрямування, сприятимуть унаочненню результатів сучасного стану колективного народно-інструментального музикування у його регіональному та національному соціокультурному вимірах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бродський Г. Роль оркестру українських народних інструментів в художньо-творчому розвитку майбутнього вчителя. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кіровоград, 2008. Вип. 87. С. 40–44.
2. Власов В. Оригінальний репертуар оркестру народних інструментів як фактор визначення специфіки жанру. *Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-теор. конф. (Київ, 2 грудня 2005)*. Київ: НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. С. 92–97.
3. Воеводін В. Навчальний оркестровий колектив у становленні творчого потенціалу майбутнього музиканта-виконавця. *Науковий Вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Ушинського*. Одеса, 2007. С. 12–19.
4. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. Київ: Наукова думка, 1967. 243 с.
5. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник [для вищих та сер. муз. навч. закладів]. Київ: НМАУ ім. П. Чайковського, 2010. 592 с.
6. Дейнега В. Музичний інструментарій як показник специфіки оркестру народних інструментів. *Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського*. Київ, 2002. Вип. 22: Музичне виконавство. Кн. 8. С. 119–129.
7. Дрозда П. «Троїста музика» як різновид автентичного та самодіяльного народно-інструментального виконавства Західної України 1940-х–1980-х років. *Студії музикознавчі*. Київ: ІМФЕ, 2008. № 4. С. 27–35.
8. Душний А. До питання проекту «Львівські народно-інструментальні традиції» як одного із аспектів пропаганди національної школи гри на народних інструментах. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [ред.-упоряд. В. Ільницький, А. Душний, І. Зиморя]. Дрогобиць: Посвіт, 2013. Вип. 4. С. 75–83. Url: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/4_2013/9.pdf
9. Душний А. Оркестр народних інструментів на перехресті академічного виконавського сьогодення. *Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: тези Всеукр. наук.-теор. конф. (Київ, 2 грудня 2005)*. Київ: НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. Київ, 2005. С. 78–86.
10. Душний А., Шафета В. Науковий контекст формування засад українського колективного баянно-акордеонного мистецтва на прикладі Львівщини. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [ред.-упоряд. В. Ільницький, А. Душний, І. Зиморя]. Дрогобиць: Посвіт, 2016. Вип. 16. С. 121–130. Url: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/16_2016/15.pdf
11. Зуляк Я. Традиційне народне інструментальне виконавство і музичні навчальні заклади України. *Актуальні напрямки відродження та розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні: мат. Всеукраїнської наук.-практ. конф.* Київ: Укр. Центр культ. досліджень, 1995. С. 24–26.

12. Ільченко О. Деякі проблеми формування українського оркестру народних інструментів. *Актуальні напрямки відродження та розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні: мат. Всеукраїн. наук.-практ. конф.* Київ: Укр. Центр культур. досліджень, 1995. С. 31–34.
13. Кужелєв Д. Кафедра народних інструментів. Оркестр народних інструментів. *Сторінки історії Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка.* Львів: Сполом, 2003. С. 179–189.
14. Кундис Р. Навчальні виконавські колективи Львівщини як чинник баянного виконавського професіоналізму. *Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. Чайковського. Музичне виконавство і педагогіка: історія, теорія, інтерпретаційні аспекти композиторської творчості* / [автори проекту, ред.-упор.: М. А. Давидов, В. Г. Сумарокова]. Київ: НМАУ, 2011. Вип. 96. С. 264–272.
15. Любецька Н. Народно-інструментальне оркестрове мистецтво у музичній культурі Луганщини. *Музикознавчі студії: Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка.* / [ред.-упор. О. Катрич, А. Душний, Б. Пиц]. Дрогобич: Посвіт, 2009. Вип. 21. С. 87–94.
16. Олексюк А. Мистецькі проекти Дрогобича та їх значення у популяризації нової оригінальної творчості для народних інструментів. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб.* / [упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов; редкол.: Ю. П. Богущкий, С. В. Виткалов, Волков С. М. та ін.; наук.-бібліогр. редак. наук. бібліот. РДГУ]. Рівне: РДГУ, 2016. Вип. 22. С. 286–293.
17. Сергієнко О. Народно-оркестрове мистецтво України ХХІ століття на прикладі мистецьких проектів Дрогобиччини: порівняльно-аналітичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [ред.-упоряд. В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомеря]. Дрогобич: Посвіт, 2013. Вип. 7. С. 128–137. Upl: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/7_2013/14.pdf
18. Сторонська Н. Сучасне репертуарне забезпечення оркестрів (ансамблів) ЗВО на основі оригінальної музики (на прикладі творчості митців дрогобицької музично-педагогічної школи Ернеста Мантулева і Романа Стахніва). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [ред.-упоряд. М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомеря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 28. Том 5. С. 192–196. Upl: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/28_2020/part_5/31.pdf
19. Тормахова В. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез: автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ, 2007. 17 с.
20. Цицирев В. Окремі аспекти розвитку оркестрового виконавства на Слобожанщині на межі ХХ – ХХІ ст. *Харків у контексті світової музичної культури: події та люди: матер. міжнар. наук.-теор. конф. (Харків, 2-4 квітня 2008)* / [заг. ред. В. Шейка, відп. ред. І. Польська]. Харків: ХДАК, 2008. С. 63–64.
21. Шафета В. Внесок керівників ансамблів народних інструментів Львівщини у виконавський репертуар, музичну науку і публіцистику. *Наукові записки Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство.* 2010. № 1. С. 110–114.

REFERENCES

1. Brodskyi, H. (2008). *Rol orkestru ukraïnskykh narodnykh instrumentiv v khudozhno-tvorchomu rozvytku maibutnoho vchytelia* [The role of the orchestra of Ukrainian folk instruments in the artistic and creative development of the future teacher]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky.* Kirovohrad. Vyp. 87. Pp. 40–44. [in Ukrainian].
2. Vlasov, V. (2005). *Oryhinalnyi repertuar orkestru narodnykh instrumentiv yak faktor vyznachennia spetsyfiky zhanru* [The original repertoire of the orchestra of folk instruments as a factor in determining the specificity of the genre]. *Akademichne mystetstvo orkestriv narodnykh instrumentiv i kapel bandurystiv spetsialnykh muzychnykh vuziv Ukrainy: tezy Vseukr. nauk.-teor. konf. (Kyiv, 2 hrudnia 2005).* Kyiv: NMAU im. P. Chaikovskoho. Pp. 92–97. [in Ukrainian].
3. Voievodin, V. (2007). *Navchalnyi orkestrovyi kolektyv u stanovlenni tvorchoho potentsialu maibutnoho muzykanta-vykonavtsia* [Educational orchestra group in the formation of the creative potential of the future musician-performer]. *Naukovyi Visnyk Pivdenoukrajinskoho derzhavnoho pedagogichnoho universytetu im. K. Ushynskoho.* Odesa. Pp. 12–19. [in Ukrainian].
4. Humeniuk, A. (1967). *Ukrainski narodni muzychni instrumenty* [Ukrainian folk musical instruments]. Kyiv: Naukova dumka, 1967. 243 s. [in Ukrainian].
5. Davydov, M. (2010). *Istoriia vykonavstva na narodnykh instrumentakh (Ukrainska akademichna shkola)* [History of performance on folk instruments (Ukrainian Academic School)]: *pidruchnyk [dlia vyshchykh ta ser. muz. navch. zakladiv]*. Kyiv: NMAU im. P. Chaikovskoh. 592 s. [in Ukrainian].
6. Deineha, V. (2002). *Muzychnyi instrumentarii yak pokaznyk spetsyfiky orkestru narodnykh instrumentiv* [Musical instruments as an indicator of the specificity of an orchestra of folk instruments]. *Naukovyi visnyk NMAU im. P. Chaikovskoho.* Kyiv. Vyp. 22: *Muzyczne vykonavstvo.* Kn. 8. Pp. 119–129. [in Ukrainian].
7. Drozda, P. (2008). «Troista muzyka» yak riznovyd avtentychnoho ta samodiialnoho narodno-instrumentalnoho vykonavstva Zakhidnoi Ukrainy 1940-kh–1980-kh rokiv [«Triple music» as a type of authentic and amateur folk-instrumental performance of Western Ukraine in the 1940s–1980s]. *Studii muzykoznavchi.* Kyiv: IMFE. № 4. S. 27–35. [in Ukrainian].
8. Dushniy, A. (2013). *Do pytannia proektu «Lvivski narodno-instrumentalni tradytsii» yak odnoho iz aspektiv propahandy natsionalnoi shkoly hry na narodnykh instrumentiv* [On the question of the «Lviv folk instrumental traditions» as one aspect of promoting national school to play folk instruments]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh uchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedagogichnoho universytetu imeni Ivana Franka* / [red.-uporiad. V. Ilnytskyi, A. Dushniy, I. Zymomria]. Drohobych: Posvit, 2013. Vyp. 4. Pp. 75–83. [in Ukrainian]. Upl: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/4_2013/9.pdf

9. Dushniy, A. (2005). *Orkestr narodnykh instrumentiv na perekhresti akademichnoho vykonavskoho sohodennia* [Orchestra of folk instruments at the crossroads of academic performance today]. *Akademichne mystetstvo orkestriv narodnykh instrumentiv i kapel bandurystiv spetsialnykh muzychnykh vuziv Ukrainy: tezy Vseukr. nauk.-teor. konf. (Kyiv, 2 hrudnia 2005)*. Kyiv: NMAU im. P. Chaikovskoho. Kyiv, 2005. Pp. 78–86. [in Ukrainian].
10. Dushniy, A. & Shafeta, V. (2016). *Naukovyi kontekst formuvannia zasad ukrainskoho kolektyvnoho baianno-akordeonnoho mystetstva na prykladi Lvivshchyny* [Scientific context principles formation of Ukrainian collective bayan-accordion art based on Lviv Region]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskiy zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka / [red.-uporiad. V. Ilytskyi, A. Dushniy, I. Zymomria]*. Drohobych: Posvit. Vyp. 16. Pp. 121–130. [in Ukrainian]. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/16_2016/15.pdf
11. Zuliak, Ya. (1995). *Tradytsiine narodne instrumentalne vykonavstvo i muzychni navchalni zaklady Ukrainy* [Traditional folk instrumental performance and musical educational institutions of Ukraine]. *Aktualni napriamky vidrozhennia ta rozvytku narodno-instrumentalnoho mystetstva v Ukraini: mat. Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. Kyiv: Ukr. Tsentr kult. doslidzhen.* Pp. 24–26. [in Ukrainian].
12. Ilchenko, O. (2003). *Deiaki problemy formuvannia ukrainskoho orkestru narodnykh instrumentiv* [Some problems of formation of the Ukrainian orchestra of folk instruments]. *Aktualni napriamky vidrozhennia ta rozvytku narodno-instrumentalnoho mystetstva v Ukraini: mat. Vseukrain. nauk.-prakt. konf. Kyiv: Ukr. Tsentr kultur. doslidzhen, 1995.* Pp. 31–34. [in Ukrainian].
13. Kuzheliev, D. (2003). *Kafedra narodnykh instrumentiv. Orkestr narodnykh instrumentiv* [Department of folk instruments. Orchestra of folk instruments]. *Storinky istorii Lvivskoi derzhavnoi muzychnoi akademii im. M. Lysenka.* Lviv: Spolom, 2003. Pp. 179–189. [in Ukrainian].
14. Kundys, R. (2011). *Navchalni vykonavski kolektyvy Lvivshchyny yak chynnyk baiannoho vykonavskoho profesionalizmu* [Educational performing groups of the Lviv region as a factor of accordion performing professionalism]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy im. P. Chaikovskoho. Muzychne vykonavstvo i pedahohika: istoriia, teoriia, interpretatsiini aspekty kompozytorskoi tvorchosti / [avtory proektu, red.-upor.: M. A. Davydov, V. H. Sumarokova]*. Kyiv: NMAU. Vyp. 96. Pp. 264–272. [in Ukrainian].
15. Liubetska, N. (2009). *Narodno-instrumentalne orkestrove mystetstvo u muzychnii kulturi Luhanshchyny* [Folk-instrumental orchestral art in the musical culture of Luhansk region]. *Muzykoznavchi studii: Naukovi zbirky Lvivskoi natsionalnoi muzychnoi akademii im. M. Lysenka / [red.-upor. O. Katrych, A. Dushniy, B. Pyts]*. Drohobych: Posvit. Vyp. 21. Pp. 87–94. [in Ukrainian].
16. Oleksiuk, A. (2016). *Mystetski proekty Drohobycha ta yikh znachennia u populiaryzatsii novoi oryhinalnoi tvorchosti dlia narodnykh instrumentiv* [Drohobych's artistic projects and their importance in the popularization of new original work for folk instruments]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zb. / [uporiad. i nauk. red. V. H. Vytalov; redkol.: Yu. P. Bohutskyi, S. V. Vytalov, Volkov S. M. ta in.; nauk.-bibliohr. redah. nauk. bibliot. RDHU]*. Rivne: RDHU, 2016. Vyp. 22. S. 286–293. [in Ukrainian].
17. Sergienko, O. (2013). *Narodno-orkestrove mystetstvo Ukrainy XXI stolittia na prykladi mystetskykh proektiv Drohobychchyny: porivnialno-analitychnyi aspekt* [Folk-orchestral art of Ukraine of the 21st century on the example of artistic projects of Drohobychchyna: a comparative and analytical aspect]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskiy zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka / [red.-uporiad. V. Ilytskyi, A. Dushniy, I. Zymomria]*. Drohobych: Posvit. Vyp. 7. Pp. 128–137. [in Ukrainian]. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/7_2013/14.pdf
18. Storonsk, N. (2020). *Suchasne repertuarne zabezpechennia orkestriv (ansambliv) ZVO na osnovi oryhinalnoi muzyky (na prykladi tvorchosti myttsiv drohobyt'skoi muzychno-pedahohichnoi shkoly Ernesta Mantulieva i Romana Stakhniva)* [Modern repertoire providing orchestres (ensembles) on the basis of original music (on the example of creativity of artists of Drohobych music and pedagogical school Ernest Mantulev and Roman Stakhniv)]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskiy zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka / [red.-uporiad. M. Pantiuk, A. Dushniy, I. Zymomria]*. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka». Vyp. 28. Tom 5. Pp. 192–196. [in Ukrainian]. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/28_2020/part_5/31.pdf
19. Tormakhova, V. (2007). *Ukrainska estradna muzyka i folklor: vzaïmopronyknennia i syntez* [Ukrainian pop music and folklore: interpenetration and synthesis]: *avtores. dys. ... kand. mystetstvozn.: spets. 17.00.03 «Muzychne mystetstvo».* Kyiv. 17 s. [in Ukrainian].
20. Tsytsyrev, V. (2008). *Okremi aspekty rozvytku orkestrovoho vykonavstva na Slobozhanshchyni na mezhi XX – XXI st.* [Certain aspects of the development of orchestral performance in the Slobozhan region at the turn of the 20th – 21st centuries]. *Kharkiv u konteksti svitovoi muzychnoi kultury: podii ta liudy: mater. mizhnar. nauk.-teor. konf. (Kharkiv, 2-4 kvitnia 2008) / [zah. red. V. Sheika, vidp. red. I. Polska]*. Kharkiv: KhDAK. Pp. 63–64. [in Ukrainian].
21. Shafeta, V. (2010). *Vnesok kerivnykiv ansambliv narodnykh instrumentiv Lvivshchyny u vykonavskiy repertuar, muzychnu nauku i publitsystyku* [The contribution of the leaders of the ensembles of folk instruments of the Lviv Region to the performance repertoire, music science and journalism]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho NPU im. V. Hnatiuka. Serii: Mystetstvoznavstvo. № 1.* Pp. 110–114. [in Ukrainian].